

השבוע של רבי נחמן מברסלב

תנ"ך

בש"ד

שבת בראשית

אמת הוא עקר קיום העולם, כמו שכתוב (בראשית א, א): "בראשית

ברא אלקים" - סופי תיבות "אמת" כמובא, כי חותמו של הקדוש ברוך הוא, אמת. וצריכין שיאיר האמת בכל ח'דש ובכל יום ויום ובכל שעה ושעה משתים עשרה שעות היום והלילה. כי אף על פי שהאמת הוא אחד, אבל מצד שני המקבלים יש שנויים רבים בעניין האמת, ואין האמת של אדם זה דומה לחברו, וכן אין שעה דומה לחברתה, כי זה האדם צריך להתגבר על ידי האמת בתורה ועבודה, וזה צריך להרבות בצדקה וכו', וזה עוסק במצוה אחרת. וכן באדם אחד יש חלוקים רבים בין יום לחברו ובין שעה לחברתה, שבשעה זאת מתפלל ובשעה זאת לומד ובשעה זאת עושה משא ומתן ובשעה זאת אוכל או מדבר עם בני אדם, וכיוצא בזה שארי שנויים רבים לאין מספר. והעקר, שבכל שעה ושעה, בכל מה שעובר עליו ובכל מה שעוסק, יהיה הכל באמת לאמתו כפי אותו העת והשעה וכפי אותו האדם. וכל זה אי אפשר לבאר, אך החפץ באמת, יבין מעצמו.

והכלל, שאין שעה בעולם שלא יוכל להאיר לעצמו על ידי האמת, אף אם החפץ מסבב אותו כמו שמסבב, כי אמת ה' לעולם.

וזה שבקש דוד: "הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלקי ישעי, אותך קויתי כל היום" דייקא, כי בכל שעות היום, מתחלתו ועד סופו, אני מקוה אליך שתדריכני באמתך ותלמדני, כי בוודאי יש אמת בכל שעות היום שיאיר לו בכל שעה לצאת מחשך לאור גדול (מתוך לקוטי הלכות - הלכות גניבה ה' - אות ט' לפי אוצר היראה - אמת, עו):

ויברא אלקים את האדם ...

כל התורה והמצוות הם בחינת קומת אדם, כידוע. וכמו שבקומת אדם הכל קשור ומקדק אחד בחברו בכמה דרכים ונתיבות וקשרים על ידי הגידים והעורקים ומרוצת הדמים ותנועת האוויר, שהוא הרוח החיוני שצריכין לקבל בכל פעם לכלל האיברים וכו' כמו כן הוא ממש בכל התורה והמצוות וכל המדות טובים ורעים, שהכל קשור ומקדק אחד בחברו בכמה וכמה דרכים ונתיבות בלי שיעור, עד שמחמת זה קשה לדעת ולהבין היטב מהיכן ההתחלה והתקון של כל אחד ואחד כפי מקומו ושרשו בהתורה הקדושה ובקומת אדם הראשון, וכפי מה שעבר עליו בכל הגלגולים, וכפי מה שעבר עליו בגלגול זה, בגוף זה, וכל מה שנעשה עמו בכל יום.

ועל כן, אי אפשר להתחיל שום התחלה אמתית, כי אם על ידי הצדיק האמת, שכבר עמד בנסיון ושבר כל התאוות לגמרי וזכה למה שזכה, ורק הוא יכול להאיר ולהמשיך על כל אחד הארת התשובה משרשה, והעקר על ידי שיכול לדון את כל אחד לכף זכות כפי מקומו של כל אחד, עד שמכניסו באמת לכף זכות, עד שנתעורר לתשובה, דהיינו שנתעורר על כל פנים לצעק ולזעק לה' יתברך בכל פעם בקול חזק מעמק הלב, שזה עקר ההתחלה של כל ההתחלות (מתוך לקוטי הלכות - הלכות ערלה ד' - אות כ'; עיין אלול ראש השנה ו', אותיות קל"ה קל"ו ק"מ לפי אוצר היראה - יראה ועבודה, אות צ"ב).

והנחש היה ערום ...

יש בחינת תורות נפולות ולמודים פגומים וסברות מחלפות, שעל ידי זה עקר התרחקות האדם מעבודתו יתברך. ובעניין זה יש בחינות רבות, כי יש שמהפך על ידי זה האמת לגמרי, ויש שנוטה על ידי זה מעט מן האמת, ויש

שאינו נוטה על ידי זה מן האמת, כי אם מעט דמעט שאי אפשר להבחין כלל. וכל הקלקולים שהיה בעולם מקטן ועד גדול, הכל היה על ידי הלמודים פגומים הנ"ל, כי גם הפגם הראשון מאכילת עץ הדעת שהיה על ידי עצת הנחש, הכל היה על ידי פגם התורות הנפולות והלמודים פגומים הנ"ל, כי הנחש בא עליהם בערמה גדולה, ולמד עמהם למוד גדול ועמק מאד, עד שהטעה אותם על ידי למודו הפגום, עד שהוסיפו על הצווי, ועל ידי זה גרעו אחר כך על ידי הלמוד של שקר ודמיון כוזב של הנחש, שאמר להם ולמד עמהם: כשם שאין מיתה בנגיעה וכו', עד שבאו למה שבאו. ומאז נפגם הדעת והמוח ביותר, וכל העולם נתערב טוב ברע, עד אשר הלמודים פגומים הנ"ל הולכים ומתענים ומערבבים את כל העולם.

ומזה נמשך אחר קבלת התורה חטא העגל על ידי למודים הפגומים והרעים של הערב רב. כי יש בעניין הלמודים רעים הנ"ל כמה וכמה בחינות, כי יש מי שפוגם בזה מעט, ויש יותר, ויש מי שפוגם - חס ושלום - כל כך, עד שבאו על ידי זה לידי כפירות ועבודה זרה ממש, כמו ירבעם בן נבט וחבריו; עד אשר אפלו צדיקים גדולים יכולים לטעות לפעמים על ידי התורות הנפולות הנ"ל, עד שמהפך דעתם מן האמת, עיין פנים.

על כן צריכין לבקש מאד מה' יתברך להנצל מכל זה, ולזכות לתורת אמת שאין בה שום אחיזה ותערובות מהלמודים הנ"ל (מתוך לקוטי הלכות - הלכות ברכת המזון ה' - אותיות ד' ה' ז' ט' לפי אוצר היראה - תלמוד תורה - כ"ז).

בעצבון תאכלנה וכו' ...

כמו שאם לא היה אוכל אדם הראשון מעץ הדעת, היה גומר שלמות תקון כל הבריאה וכל העולמות באותו היום שנברא, ובנקל, בלי שום עמל ויגיעה, רק על ידי תפלה לבד; רק אחר החטא, אז נגזר עליו: "בעצבון תאכלנה", שמוזה נמשך היגיעות וכל המלאכות שצריכין קדם שמתקנן כל דבר ומביאין אותו לשלמותו, שיהיה ראוי להנות ממנו, לאכלו או ללבוש וכיוצא. כן גם עתה, כל מה שהאדם מקדש עצמו ביותר, וזוכה לפרש את עצמו מתאוות העולם, ולשום כל לבו ודעתו רק להגדיל שמו יתברך ולהודות לשם ה' על כל דבר שרואה או נהנה ממנו, ומקבל עליו על תורה, שעל ידה עקר הגדלת שם ה', כי אורייתא שמא דקדשא בריך הוא על ידי זה דוחה ז'המת הנחש, שהוא בחינת ה"ט מלאכות, וזוכה שיהיה נגמר אצלו תקון כל הדברים בנקל, ומשיג פרנסתו וכל הצטרכותו בלי עמל ויגיעה גדולה. כי כפי מה שזוכין להגדיל שם ה', כמו כן נצולין מל"ט מלאכות, מעצבות ויגיעת הפרנסה, וזוכה לקבל פרנסתו בנקל על ידי הבטחון בשם ה', שמשם נמשך הכל, ושם עקר הבטחון על כל הצטרכות של האדם, כמו שכתוב: "כי בשם קדשו בטחנו" (מתוך לקוטי הלכות - הלכות שבת ה' - אותיות ה' י"ז לפי אוצר היראה - ממון ופרנסה - י"ט):

סיפור

(ספר ימי מוהרנ"ת [רבי נתן] - סימן ב')
בשנת תקס"ב בח'דש אלול, זכיתי להתקרב לאדונינו מורנו ורבנו הקדוש והנורא הרב האמת מורנו רבי נחמן זכר צדיק וקדוש לברכה, והוא אחז בידי וקרבני ברחמי המרביים, ונשא אותי כאשר ישא האומן את היונק; ותכף אחר ראש-השנה הראשון שנתקרבתי אליו שהוא ראש השנה תקס"ג, התחיל להרגילני לכתב תורתו הקדושה, אבל עדיין לא זכיתי לכתב לפניו תורתו הקדושה עד אחר שבת חנכה שכתבתי לפניו כל התורה ראיתי מנורת זהב (לקוטי

מוהר"ן - סימן ח', וכך היה דרך כתיבתו לפניו, שהתורה שאמר באותו העת, כמו בשבת חֲנֻכָּה, חזר אחר כך בעת הכתיבה ואמרה לפני פסקא פסקא, שאמר לפני כמה דבורים בלשון אשכנז, ואני ישבתי לפניו וכתבתי הדברים בלשון הקדש, עד שגמרתי כתיבת כל התורה, ועל פי רב חזרתי וקירתי אותה לפניו אחר שגמרתי כתיבתה.

ועצם רבוי המניעות והיסורים שהיה לי באותה השנה שהיא שנת תקס"ג, אי אפשר לשער, כי כלם היו מתנגדים עלי - הן אשתי והן אבי נרו יאיר וכל בני ביתו וכל בית אבי זקני זכרוננו לברכה. ויש בזה הרבה לספר מעצם רבוי המניעות שהיה לי בלי שְׁעוֹר בכל נסיעה ונסיעה ובכל תנועה ותנועה ובכל עבדא ועבדא של ההנהגות הקדושות של רבנו זכרוננו לברכה שְׁעוֹר עלי, ועדיין איני יודע מהיכן קבלתי כח לעמוד נגד מניעות כאלו אשר קשה לסבלם.

ותכף באותו החרף גרש אותי אבי נרו יאיר מעל שִׁלְחָנו, והכרחתי לאכל אצל אבי-זקני וזוגתי אכלה אצל אבי, נרו יאיר, ובכל זה יש הרבה לספר; ואף-על-פי-כן עזרני ה' יתברך, והייתי בחרף הזה כמה פעמים אצל רבנו זכרוננו לברכה, וקדם חֲנֻכָּה ישבתי אצלו בערך שלשה שבועות עד אחר שבת חֲנֻכָּה. אחר כך באתי אליו סמוך לראש-חדש שבט, ונסע רבנו זכרוננו לברכה לטולטשין לדודו הרב וכו' מורנו הרב ברוך זכר צדיק לברכה, כי אז היה עדיין שלום ביניהם. אחר כך נסע רבנו למדודיבקה וכו', ואנחנו לוינו אותו עד קהלת קדש לינץ, ושם נכנס להרב וכו' מורנו הרב גדליה זכר צדיק לברכה וקבלו בכבוד גדול, וגם כל בני סיעתנו שבאנו עִמּוֹ קבל אותו קְלָנוּ בכבוד גדול, ושם שמענו מפיו הקדוש של רבנו זכרוננו לברכה, תורה...

(לקוטי עצות - כבוד, ח-ט)

עצות ותפילות

צריכין לזהר בזקן ששכח תלמודו מחמת אנסו לכבודו. ועל-ידי הכבוד שנותני לו, מבטלין מִמֶּנּוּ השכחה וְתַגְלָה הנפש, היינו זכרון התורה, וְתַבְטְלִין הדינים והחשכות וכו', ונמשך אור וחסדים וחיים וחכמת התורה בעולם (לקוטי מוהר"ן, סימן לז).

גם צריכין לזהר מאד בבני עַם-הארץ לכבדם, כי יש בני עַם-הארץ שיש להם נפשות יקרות מאד מאד. וזה אנו רואין על-ידי תורתם, כשאנו רואים שהם בני-תורה, בידוע שיש להם נפש יקרה. על-כן צריכין לזהר לכבדם, כי על-ידי הכבוד יתגלה ביותר התורה שבהם מִתְעַלְמָתָה, ויהיה נְדָחָה תאוות הגוף והחמר והחֲשֵׁךְ והסכלות וכו', ותתעלה הנפש והאור והחכמה והחיים והחסד והזכרון, ויתבטלו כל הדינים (שם).

... אבינו אב הרחמן, חמל על כבוד התורה הקדושה שהשפעת בנו, כי אתה יודע את עצם יפי קדש-התורה היקרה הנעלמת בנו. עזרנו ברחמיך הברכים שנוכה מעתה לטהר ולקדש עצמנו באמת. באפן שנוכה להוציא ולגלות התורה הנעלמת בנו, בקדשה גדולה. והצילנו מחרפות ובזיונות, ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד.

וזכנו לכבוד דקדשה, וְנִזְכָּה לקבל את הכבוד בקדשה גדולה לשמך ולְכַבּוּדךָ הגדול לבד, ולא נִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הכבוד בשבילנו כלל רק לשמך ולעבודתך לבד באמת ובתמימות, בלי שום פניה ומחשבה חיצונית כלל, וְנִזְכָּה להחזיר ולהעלות הכבוד לשרשו. ותעזרנו על-ידי הכבוד דקדשה שתחננו ברחמיך, שנוכה על-ידי-זה להוציא ולגלות חֲדוּשֵׁי תורה הרבה הנעלמים בנפשנו, בקדשה ובטהרה גדולה. ותהיה עִמָּנוּ תמיד, ולא נאמר דבר שלא כרצונך, ותהיה עִם פִּינוּ בעת הטיפנו ועִם יָדֵינוּ בעת מעבדנו... (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה ל"ז)

(ספר אבי הנחל א' - מכתב כ"ח - המשך)

... ר' יצחק יהודה ז"ל מטפליק קדם התקרבותו לרבנו זצ"ל היה מְפָרְסֵם גדול בעירות רבות והיו נותנים לו פדיונות, ואחר-כך כשהכיר אִמְתּוֹתוֹ של רבנו ז"ל עזב והרחיק מעל עצמו הנהגת פרסומו וקבל על עצמו על עבודתו יתברך בתמימות ופשטות, ולא הסב את פניו גם מכל החרפות והבושות שהיה לו מחמת זה, וישוב אל ה' בכל לבו ונפשו כשאר אנשי רבנו ז"ל.

האמונה לבדה שמאמין בהצדיק ומקרב עצמו אליו, אִפְּלוּ אִם לא יקבל מִמֶּנּוּ כלל, זה בעצמו טוב מאד בלי שְׁעוֹר. כי על-ידי האמונה וההתקרבות לבד נאכל הרע שלו וְנִתְחַפֵּךְ למהות הצדיק, וְבִלְבַד שיהיה כוונתו לשמים. רבנו ז"ל הוכיח את אחד שהיה מקרב וְנִתְרַחֵק ואחר-כך חזר ובא אליו, ענה ואמר: אִפְּלוּ אִם עוֹבְרִים כמה שנים ואינו נִעְתָק ועולה מִמְּדֻרְגָתוֹ, רק הוא עומד במִּדְרַגְתּוֹ הָרְאשׁוֹנָה כְּבַתְחִלָּה, ואִפְּלוּ אִם הוא גרוע יותר מְבַתְחִלָּה, אִם הוא מקרב לַצַּדִּיק האמתי הִתְקַרְבוּתוֹ בעצמו היא טובה מאד בלי שְׁעוֹר וערך. "הלא יש אצלי אנשים שאיני יודע אִם השאול תחתיות היה די להם, כי גם השאול תחתיות היה קטן לַפְּנִיָּהם, שֶׁאִם היה אפשר להם לַחֲתוֹר תחת השאול תחתיות היו חותרים, ועל-ידי נִתְקַרְבוּ לַה' יתברך וכו'".

רבי נתן ז"ל ביום הַסְתַּלְקוּתוֹ בעשרה בטבת אמר לאנשיו בזה הלשון: "אִפְּלוּ מֵאֵן זֶלַל יֵינִי דַּעַר עֲרַגְסְטִיר בַּעַל עֲבֵרָה, אֲבִיא מֵעַן הָאֵלֶּט זִיךְ אֵן רִבִּין וועט מען בודאי תשובה טאן אן מען וועט האבין התקון!" (אִפְּלוּ אִם האדם הוא בעל עברה הכי גרוע, אבל הוא מחזיק את עצמו ברבי, בוודאי יעשה תשובה ויקבל תְּקוּן).

המעתיק והמסדר, הדורש שלומו והצלחתו באהבה עזה בכל לב ונפש.

ישראל דב אודערס

שיחות

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

... המעשיות הם מגלים את רבנו, מגלים את ה' יתברך. כל דבור של המעשיות הוא החיות של כל העולם. מעשיות כאלה עדיין לא היה בעולם. מעשיות כאלו.. אין, אין בעולם, אין כמוהם! רק דבור אחד של ה'ספורי מעשיות' - הוא מכניע את כלם. השרש של הכל!

עוד לא היה תורות כאלה, 'ספורי מעשיות' כאלו. רק תיבה אחת מן ה'ספורי מעשיות' עולה על הכל, על כל החכמות. מלה אחת! עוד לא היה בעולם אור פלא כזה...

רבנו הקדוש אמר שזה ה'ספורי מעשיות', על-ידי זה זוכים לַפֶּקֶד עֲקֵרוֹת!

יש כבר 'ספורי מעשיות' כאלה.. עד רבנו לא היה 'ספורי מעשיות' ולא היה 'לקוטי מוהר"ן' ולא היה כלום. לא היה, אין, כלל! אִם לא היה בעולם רק דף אחד מה'ספורי מעשיות', דף אחד מה'לקוטי מוהר"ן', דף אחד מ'לקוטי הלכות', אז היה העולם בטל לְכֻלּוֹ! אִם לא היה 'ספורי מעשיות' בעולם, עוד לא היה כלום. בלי ה'ספורי מעשיות' - כל העולם לא כלום. יש לנו כבר 'ספורי מעשיות', זה שוה יותר מכל העולם, כל דבור הוא שוה יותר מכל העולם. נו, איזה שמחה זה...

'לקוטי תפלות' כזה ו'ספורי מעשיות' כאלה, דבורים כאלה.. אין בעולם. אִם זה היה מתגלה היה כל העולם צדיקים! ספורי מעשיות כאלה עוד לא היה בעולם, זה רק של משיח...

(ספר עצות ישרות - אמת ואמונה, א')

אמת ואמונה

הוא אמת. כי האדם צריך לעבד בזה העולם על גשר צר, והעיקר שלא יתפחד כלל. ולזכות לזה, לעבד על הגשר צר של זה העולם הוא על ידי אמת, כמו שאומרים העולם, שאם אמת יכולין לעבד את כל העולם, כי עיקר הוא אמת, שעל זה עומד כל העולם ומלאו. וכל הבלבולים והמניעות שיש להאדם מעבודת ה', שהעיקר הוא מניעת המוח, עיקר העצה לעבד עליהם הוא אמת, שהוא מורה דרך להאדם לעבד על הכל, בחינת "שלח אורח ואמותך המה ינחוני", וכמו שכתוב: "אהלך באמתך", כי האמת הוא הגשר דקדשה שעל ידו עוברים בתוך כל המים השוטפים וניצול מְכָלֶם, שזה בחינת קריעת ים סוף שהלכו ביבשה בתוך הים בזכות יעקב שהוא בחינת אמת. וזה שפירש רש"י על פסוק: "ויעבר את מעבר יבֶק" עשה עצמו כגשר, כי יעקב הוא בחינת אמת, שהוא הגשר לעבד עליו בשלום (הלכות תפילין - הלכה ה', אות מ"א).

120 פנים